

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 08.12.2023

Dokumentet är daterat: 08.12.2023

The document is dated: 08.12.2023

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Åsa Liesola

Pvm / Datum / Date: 08.12.2023

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 08.12.2023

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)



Jakeluverkonhaltijan harjoittamat muut liiketoiminnat

Sähkömarkkinalakiin (497/2023) asetettiin voimaan 1.6.2023 uusi 61 a pykälä, jolla säädetään jakeluverkonhaltijoiden oikeudesta harjoittaa muuta liiketoimintaa. Pykälän mukaan:

- Jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomaisena on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan (1 momentti).
- Jakeluverkonhaltija ei saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalvelutoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi kuitenkin ylläpitää omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä. (2 momentti)
- Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää sähkömarkkinalain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa. (3 momentti)

Energiavirasto on julkaissut tulkintaohjeen (Dnro 3947/040002/2023) sähkömarkkinalain 61 a §:n soveltamiseksi. Ohje löytyy tämän valvontakirjeen liitteenä.

Energiavirasto edellyttää tällä valvontakirjeellä, että muita liiketoimintoja harjoittavat verkonhaltijat toimittavat selvityksen toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että verkonhaltija harjoittaa vain säännöksessä sallittuja muita liiketoimintoja. Jakeluverkonhaltijan tulee hakea Energiavirastolta kolmannen momentin mukainen poikkeuslupa muiden liiketoimintojen harjoittamiseen, mikäli liiketoiminta on tarpeen verkonhaltijan lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Selvitys ja poikkeusluvan hakeminen koskevat jakeluverkonhaltijan muita liiketoimintoja, eli ainoastaan sähköalaan (muut sähköliiketoiminnat) tai maakaasualaan (nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston toimintaan, maakaasun myyntitoimintaan sekä maakaasun varastointitoimintaan) kuulumattomia liiketoimintoja. Poikkeuslupaa ei tarvitse hakea vähämerkityksellisestä muusta liiketoiminnasta.

Poikkeusluvan hakeminen tapahtuu tässä valvontakirjeessä kuvatun mukaisesti. Energiavirasto kehottaa jakeluverkonhaltijoita olemaan yhteydessä virastoon poikkeusluvan hakemiseen liittyvissä epäselvissä kysymyksissä.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Energiaviraston toimivalta

Energiavirasto toimii sähkömarkkinalaissa (588/2013), laissa sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) ja Energiavirastosta annetussa laissa (870/2013) tarkoitettuna sähkömarkkinaviranomaisena valvoen ja seuraten sähkö- ja maakaasumarkkinoita sekä edistäen sähkömarkkinoiden ja maakaasumarkkinoiden toimivuutta.



8.12.2023

Energiaviraston tehtävänä on sähkömarkkinalain (588/2013) 106 §:n mukaan valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013).

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisen määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille asetetut tehtävät.

Jakeluverkonhaltijan harjoittamat muut liiketoiminnat

Sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 1 momentin mukaan jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomainen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

Pykälän 2 momentin mukaan jakeluverkonhaltija ei saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalvelutoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi kuitenkin ylläpitää omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä.

Pykälän 3 momentin mukaan Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää sähkömarkkinalain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa.

Poikkeuslupa harjoittaa muuta liiketoimintaa

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin perusteella sähköjen jakeluverkonhaltijan on haettava Energiavirastolta poikkeuslupa harjoittaa muuta liiketoimintaa, mikäli harjoitettavaa muuta liiketoimintaa ei ole säädetty jakeluverkonhaltijalle mahdolliseksi sähkömarkkinalaissa tai sähkökauppa-asetuksessa. Poikkeusluvan saaminen edellyttää, että kyseisen liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää sähkömarkkinalain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa.

Poikkeusluvan hakeminen koskettaa jakeluverkonhaltijan muita liiketoimintoja. Lupaa ei tarvitse hakea muihin sähköliiketoimintoihin, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston toimintaan, maakaasun myyntitoimintaan sekä maakaasun varastointitoimintaan eriyttävälle liiketoiminnalle. Poikkeuslupaa ei tarvitse hakea myöskään vähämerkitykselliselle muulle liiketoiminnalle. Vähämerkityksellinen muu liiketoiminta on määritelty Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (1305/2019) 2 §:ssä.

Poikkeuslupaa ei tarvitse hakea myöskään muussa verkossa kuin sähköverkossa harjoitettavalle liiketoiminnalle, jos toimivaltainen viranomainen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle toimiluvan kyseiseen verkkoon. Muussa verkossa kuin sähköverkossa harjoitettavaksi liiketoiminnaksi voidaan luokitella esim. maakaasu-, kaukolämpö-, vesi- ja viemäröintiverkkotoiminta, sillä liiketoiminnan harjoittaminen edellyttää edellä mainituissa verkoissa toimivaltaisen viranomaisen myöntämän toimiluvan.



8.12.2023

Mikäli muussa verkossa kuin sähköverkossa harjoitettava liiketoiminta ei edellytä minkään toimivaltaisen viranomaisen myöntämää toimilupaa, tulee jakeluverkonhaltijan hakea poikkeuslupa Energiavirastolta tällaisen muussa verkossa harjoitettavan muun liiketoiminnan harjoittamiseen. Energiavirasto arvioi aina tapauskohtaiseksi poikkeuslupahakemuksen perusteella tällaisen muussa verkossa harjoitettavan liiketoiminnan tarkoituksenmukaisen harjoittamisen jakeluverkonhaltijan sähkömarkkinalaissa ja sähkökauppa-asetuksessa säädettyjen velvoitteiden kannalta.

Energiavirasto ei myönnä jakeluverkonhaltijalle poikkeuslupaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoiminnan harjoittamiseen, sillä tällaisen liiketoiminnan harjoittaminen on kiellettyä sähkömarkkinalain 61 a §:n 2 momentin nojalla. Sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaan kuuluvat sähköajoneuvojen latauspisteiden omistaminen, kehittäminen, hallinnointi ja käyttö. Mikäli jakeluverkonhaltijalla on omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä, ei tällaisen yksityisten latauspisteiden ylläpitoon tarvita erillistä poikkeuslupaa.

Mikäli jakeluverkonhaltija harjoittaa muuta liiketoimintaa, joka ei täytä yllä esitettyjä ehtoja, on liiketoiminta siirrettävä jakeluverkonhaltijasta erilliseen yhtiöön tai ryhdyttävä muihin toimenpiteisiin, jolla varmistetaan, ettei verkonhaltija harjoita sähkömarkkinalain 61 a §:n rajoittamia liiketoimintoja. Tällöin erillistä 61 a §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa ole tarpeen hakea Energiavirastolta.

Selvitys toimenpiteistä

Energiavirasto velvoittaa, että jakeluverkonhaltijat, jotka harjoittavat muuta liiketoimintaa, toimittavat **31.12.2024 mennessä** vapaamuotoisen selvityksen muihin liiketoimintoihin liittyvistä toimenpiteistä. Selvitys pyydetään toimittamaan osoitteeseen kirjaamo@energiavirasto.fi. Sähköpostiviestin otsikoksi tulee merkitä "Selvitys muun liiketoiminnan harjoittamiseen liittyvistä toimenpiteistä".

Selvityksessä tulee antaa tieto, siirretäänkö muu liiketoiminta jakeluverkonhaltijasta erilliseen yhtiöön tai ryhtyykö verkonhaltija muuhun toimenpiteeseen, jolla sähkömarkkinalain 61 a §:n edellytykset täyttyvät, vai hakeeko verkonhaltija Energiavirastolta poikkeuslupaa liiketoiminnan harjoittamiseen. Muun liiketoiminnan harjoittamisen jatkaminen edellyttää sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaisesti, että liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeellista jakeluverkonhaltijan lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi. Mikäli verkonhaltija hakee poikkeuslupaa kaikille harjoittamille muille liiketoiminnoille, ei erillistä selvitystä toimenpiteistä tarvitse toimittaa.

Poikkeusluvan hakeminen

Mikäli verkonhaltija katsoo liiketoiminnan täyttävän sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin ehdon, tulee verkonhaltijan hakea Energiavirastolta poikkeuslupa sähkömarkkinalain muiden liiketoimintojen harjoittamiseen vastaavasti **31.12.2024 mennessä**. Energiavirasto tulee käynnistämään oma-aloitteisen tutkinnan, mikäli jakeluverkonhaltija ei ole hakenut poikkeuslupaa pykälän 3 momentissa tarkoitettujen muiden liiketoimintojen harjoittamiseen määräaikaan mennessä.

Poikkeusluvan hakeminen tapahtuu avoimen hakemuksen kautta. Avoimella hakemuksella voi hakea poikkeuslupaa samanaikaisesti useamman liiketoimintakokonai-



8.12.2023

suuden harjoittamiselle. Allekirjoitettu hakemus tulee toimittaa pdf-tiedostona Energiavirastolle sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@energiavirasto.fi. Sähköpostiviestin otsikoksi tulee merkitä "Muun liiketoiminnan poikkeuslupahakemus".

Avoimessa hakemuksessa tulee kuitenkin esittää vähintään seuraavat tiedot:

1. Jakeluverkonhaltijan tiedot

- A. Jakeluverkonhaltijan nimi, Y-tunnus ja yhteystiedot
- B. Yhteys henkilöiden tiedot (nimi, sähköpostiosoite ja puhelinnumero)

2. Jakeluverkonhaltijan muut liiketoiminnat

- A. Sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentissa tarkoitettu muu liiketoiminta, jonka harjoittamiseen jakeluverkonhaltija hakee poikkeuslupaa
- B. Kuvaus poikkeuslupaa haettavan muun liiketoiminnan sisällöstä
- C. Poikkeuslupaa koskevan muun liiketoiminnan liikevaihdon suuruus (€) keskimäärin vuodessa
- D. Poikkeuslupaa koskevan muun liiketoiminnan liikevaihdon osuus (%) keskimäärin jakeluverkonhaltijan harjoittamien liiketoimintojen yhteenlasketusta liikevaihdosta
- E. Perustelut poikkeuslupan myöntämiselle – miten poikkeuslupaa haettava muu liiketoiminta palvelee sähkömarkkinalain ja sähkökauppa-asetuksen mukaisien velvoitteiden hoitamista

3. Hakemuksen julkisuus

Mikäli poikkeuslupahakemukseen, sen liitteisiin tai lisätietoihin sisältyy tietoja, jotka katsotaan salassa pidettäviksi liikesalaisuuksiksi, pyydetään ne merkitsemään selkeästi hakemukseen. Mainitse tässä yhteydessä myös salassapidon peruste.

4. Allekirjoitus

- A. Paikka
- B. Päivämäärä
- C. Allekirjoitus
- D. Nimenselvennys

Energiavirasto kehottaa jakeluverkonhaltijoita olemaan yhteydessä virastoon poikkeuslupan hakemiseen liittyvissä epäselvissä kysymyksissä. Lisätietoja asiasta antavat laskenta-toimen asiantuntijat Åsa Liesola (s-posti asa.liesola@energiavirasto.fi / puh. +358 295 050 055) ja Juuso Saloniemi (s-posti juuso.saloniemi@energiavirasto.fi / +358 295 050 093).



8.12.2023

Liitteet Energiaviraston ohje jakeluverkonhaltijan muun liiketoiminnan harjoittamisesta
(Dnro 3947/040002/2023)

Jakelu Sähkön jakeluverkonhaltijat
Sähkön suurjännitteisen jakeluverkonhaltijat

Tiedoksi Työ- ja elinkeinoministeriö



energiavirasto
energimyndigheten

Energiaviraston ohje

JAKELUVERKONHALTIJAN MUUN LIIKETOIMINNAN HARJOITTAMISESTA

8.12.2023

Dnro 3947/040002/2023



Sisällys

Ohjeen valmistelusta	3
1. Laskennallinen eriyttäminen	4
1.1 Velvollisuus eriyttää sähköliiketoiminnat	4
1.2 Muun liiketoiminnan eriyttäminen	4
1.3 Liiketoimintojen sisältö	4
2. Sähkömarkkinalain 61 a §:n tulkinta.....	6
2.1 Jakeluverkonhaltijan oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa	6
2.2 Sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoiminnan harjoittaminen	6
2.3 Jakeluverkonhaltijoiden lupa harjoittaa muuta liiketoimintaa	8
3. Poikkeusluvan hakeminen	9
4. Viittaukset.....	10



Ohjeen valmistelusta

Sähkömarkkinalain (497/2023) 1.6.2023 voimaan asetetuilla uudistuksilla pantiin täytäntöön sähkömarkkinadirektiivin 31 artiklan 10 kohdan säännökset jakeluverkonhaltijoiden oikeudesta harjoittaa muita kuin sähkömarkkinadirektiivissä ja sähkökauppa-asetuksessa säädettyjä liiketoimintoja ja 33 artiklan 2 kohdan säännökset jakeluverkonhaltijoiden oikeudesta harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalvelua. Uudistetun sähkömarkkinalain 61 a §:n mukaisesti:

- Jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomais on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.
- Jakeluverkonhaltija ei saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi kuitenkin ylläpitää omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä.
- Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää tämän lain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa.

Sähkömarkkinalain 61 a §:n voimaantulon yhteydessä, Energiavirasto katsoi ajankohdittaiseksi kartoittaa verkonhaltijoiden muiden liiketoimintojen sisältöä sähkön jakeluverkko-toiminnassa, sillä edellinen muun liiketoiminnan harjoittamista koskeva selvitys oli toteutettu viimeksi vuonna 2012. Energiaviraston 17.5.2023 lähettämällä selvityspyynnöllä virasto pyysi verkonhaltijoilta vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Harjoitetaanko yhtiössänne muuta liiketoimintaa?
- Mikäli muuta liiketoimintaa harjoitetaan, mihin liiketoimintaan se on eriytetty?
- Onko yhtiönne harjoittama muu liiketoiminta merkitykseltään vähäistä (TEMa 1305/2019 2 §)?
- Minkälaisia liiketoimintoja yhtiönne harjoittama muu liiketoiminta tai muu vähämerkityksellinen liiketoiminta pitää sisällään?

Selvityspyyntö lähetettiin 77 sähkön jakeluverkonhaltijalle, yhdeksälle sähkön suurjännitteisen jakeluverkonhaltijalle sekä järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle, Fingrid Oyj:lle. Selvityspyynnön tarkoituksena oli erityisesti kartoittaa verkonhaltijoiden harjoittamien muiden liiketoimintojen sisältöä, jotta virasto kykenisi valvontatehtäviensä puitteissa arvioimaan niiden tarkoituksenmukaista harjoittamista verkonhaltijoiden sähkömarkkinalaissa ja sähkökauppa-asetuksessa säädettyjen velvoitteiden hoitamisen kannalta. Selvityspyynnön tarkoituksena oli lisäksi tarkastella verkonhaltijoiden muun liiketoiminnan asiamukaista eriyttämistä.

Energiaviraston lähettämään selvityspyyntöön toimitettujen vastausten perusteella, virasto on nyt laatinut tulkintaohjeen sähkömarkkinalain 61 a §:n soveltamiseksi.



1. Laskennallinen eriyttäminen

1.1 Velvollisuus eriyttää sähköliiketoiminnat

Verkonhaltijoiden tulee toteuttaa laskennallinen eriyttäminen sähkömarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti. Sähkömarkkinalain (588/2013) 77 §:n mukaisesti yrityksen on eriytettävä sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnot muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista. Lisäksi verkonhaltijan on eriytettävä toisistaan seuraavat sähköverkkotoiminnan osa-alueet:

- a) kantaverkkotoiminta ja jakeluverkkotoiminta
- b) jakeluverkkotoiminnat, joita harjoitetaan toisistaan maantieteellisesti erillään sijaitsevilla vastuualueen osissa, jos osissa sovelletaan sähkömarkkinalain 55 §:ssä tarkoitettuja omia sähkönjakelun hintoja.

Sähkömarkkinalain 78 §:n mukaan eriyttämisellä tarkoitetaan sitä, että tilikausittain on laadittava tuloslaskelma ja tase eriytettäville sähköliiketoiminnoille ja yhdistetty tuloslaskelma ja tase muille yrityksen liiketoiminnoille.

1.2 Muun liiketoiminnan eriyttäminen

Verkonhaltijoiden tulee eriyttää harjoittamansa muu liiketoiminta lähtökohtaisesti aina sähköverkkotoiminnasta sekä muista sähköliiketoiminnoista.

Poikkeuksena eriyttämisestä on vähäinen muu liiketoiminta, jonka käsite on määritelty Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (1305/2019). Asetuksen 2 § mukaisesti merkitykseltään vähäisiksi katsotaan sellaiset muut liiketoiminnat, joiden yhteinen liikevaihto on alle 10 prosenttia yhteisön tai laitoksen liikevaihdosta ja suuruudeltaan alle 500 000 euroa vuodessa.

Merkitykseltään vähäinen muu liiketoiminta voi olla mukana ensisijaisesti muun sähköliiketoiminnan luvuissa, tai mikäli muuta sähköliiketoimintaa ei ole, sähköverkkotoiminnan luvuissa.

1.3 Liiketoimintojen sisältö

Sähköverkkotoiminnalla tarkoitetaan sähköverkon asettamista vastiketta vastaan sähkön siirtoa tai jakelua ja muita sähköverkon palveluja tarvitsevien käyttöön. Sähköverkkotoimintaan kuuluvat verkonhaltijan harjoittama sähköverkon suunnittelu, rakentaminen, ylläpito ja käyttö, verkon käyttäjien sähkölaitteiden liittäminen sähköverkkoon, sähkön mittaus, asiakaspalvelu sekä muut sähkön siirtoon tai jakeluun liittyvät toimenpiteet, jotka ovat tarpeen verkonhaltijan sähköverkossa tapahtuvaa sähkön siirtoa tai jakelua ja muita verkon palveluja varten. (SML 588/2013 3 §:n kohta 6)

Muita sähköliiketoimintoja ovat sähkön tuotanto, sähkön myyntitoiminta, aggregointi, kulutusjousto ja energian varastointi (SML 588/2013 3 §:n kohta 21). Muihin sähköliiketoimintoihin kuuluvat myös sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoiminta. Jakeluverkonhaltija ei kuitenkaan saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi tosin ylläpitää omaan käyttöönsä



varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä. (SML 61 a §:n 2 momentti) Sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoiminnan harjoittamista on käsitelty tarkemmin kappaleessa 2.2.

Muihin liiketoimintoihin kuuluvat kaikki sellaiset liiketoiminnot, jotka eivät lukeudu edellä kuvattuihin sähköliiketoimintoihin (sähköverkkotoiminta ja muut sähköliiketoiminnot). Jakeluverkonhaltijoille 17.5.2023 lähetetyn selvityspyynnön perusteella tyypillisimpiä harjoitettuja muita liiketoimintoja olivat mm. kaukolämpö-, vesihuolto-, urakointi-, asennus-, ulkovaistutus-, viestiverkko-, valokuituverkko-, kiinteistöjen vuokraus- ja sähkötarvikkeiden myyntitoiminta.



2. Sähkömarkkinalain 61 a §:n tulkinta

2.1 Jakeluverkonhaltijan oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa

Sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 1 momentin mukaan jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomaisen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

Energiaviraston tulkinta:

Euroopan parlamentin ja neuvoston sähkömarkkinadirektiivin (EPNDir 23.6.2022 944/2019) 31 artiklan 10 kohta ei rajoita jakeluverkonhaltijoiden oikeutta omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää muita verkkoja kuin sähköverkoja, jos jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomaisen on myöntänyt tällaisen oikeuden.

Energiavirasto toimii sähkö- ja maakaasumarkkinoiden riippumattomana lupa- ja valvontaviranomaisena Suomessa. Kansallisen viranomaisen asemassaan Energiavirastolla on toimivalta myöntää elinkeinonharjoittajalle verkkolupa harjoittaa luvanvaraista sähkö- ja maakaasuverkkotoimintaa Suomessa sijaitsevassa sähkö- ja maakaasuverkossa. Energiavirasto voi siis myöntää jakeluverkonhaltijalle oikeuden harjoittaa liiketoimintaa samanaikaisesti sähkö- ja maakaasuverkossa.

Energiaviraston näkemyksen mukaan maakaasuverkko voidaan mieltää sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaiseksi muuksi verkoksi kuin sähköverkoksi. Virasto myös katsoo, että lain tarkoittamaksi muuksi verkoksi voidaan luokitella esimerkiksi kaukolämpö-, vesi- ja viemärintiverkot, sillä liiketoiminnan harjoittaminen edellyttää edellä mainituissa verkostoissa toimivaltaisen viranomaisen myöntämän toimiluvan.

Mikäli sähköjakeluverkonhaltijalla on Energiaviraston myöntämän verkkoluvan lisäksi jonkin muun toimivaltaisen viranomaisen myöntämä toimilupa harjoittaa liiketoimintaansa muussa verkossa (kuin sähkö- tai maakaasuverkossa), on verkonhaltijalla oikeus harjoittaa tätä muussa verkossa tapahtuvaa liiketoimintaa.

Jos sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentissa tarkoitettu muussa verkossa harjoitettava liiketoiminta ei edellytä minkään toimivaltaisen viranomaisen myöntämää toimilupaa, tulee jakeluverkonhaltijan hakea poikkeuslupa Energiavirastolta tällaisen muussa verkossa harjoitettavan liiketoiminnan harjoittamiseen. Energiavirasto arvioi aina tapauskohtaisesti poikkeuslupahakemuksen perusteella tällaisen muussa verkossa harjoitettavan liiketoiminnan tarkoituksenmukaisen harjoittamisen jakeluverkonhaltijan sähkömarkkinalaissa ja sähkökauppa-asetuksessa säädettyjen velvoitteiden kannalta. Poikkeusluvan hakeminen on kuvattu kappaleessa 3.

2.2 Sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoiminnan harjoittaminen

Sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 2 momentin mukaan jakeluverkonhaltija ei saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi kuitenkin ylläpitää omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä.



Energiaviraston tulkinta

Sähkömarkkinalain 3 §:n 9 kohdan mukaan verkonhaltijalla tarkoitetaan elinkeinonharjoittajaa, jolla on hallinnassaan sähköverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkkotoimintaa tässä verkossa.

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 2 momentti perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston sähkömarkkinadirektiivin (EPNDir 23.6.2022 944/2019) 33 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan jakeluverkonhaltijat eivät saa omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää sähköajoneuvojen latauspisteitä, paitsi jos jakeluverkonhaltijat omistavat yksityisiä latauspisteitä pelkästään omaan käyttöönsä. Latauspisteellä tarkoitetaan rajapintaa, jolla voidaan ladata yksi sähköajoneuvo kerrallaan tai vaihtaa yhden sähköajoneuvon akku kerrallaan (SML 3 §:n kohta 30 d). Kiellon tarkoituksena on varmistaa, että sähköajoneuvojen latauspalvelut voivat kehittyä ja toimia markkinapohjaisesti ja kilpailuun perustuen (HE 318/2022 s. 55–56).

Energiavirasto katsoo, että sähkömarkkinalain 61 a §:n 2 momentti kieltää nimenomaisesti jakeluverkonhaltijan oikeuden harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa. Energiavirasto katsoo, ettei jakeluverkonhaltija saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa ja sähköverkkotoimintaa saman y-tunnuksen alla. Latauspalveluliiketoiminta tulee siten olla eri y-tunnuksen alla kuin sähköverkkotoiminta. Mikäli latauspalveluliiketoimintaa harjoitetaan esimerkiksi konsernin emoyhtiössä, tulee sähköverkkoliiketoiminta olla tällöin omassa yhtiössä, kuten tytäryhtiössä.

Poikkeuksena ovat jakeluverkonhaltijan omistamat omassa käytössä olevat yksityiset latauspisteet, joita jakeluverkonhaltijat voivat ylläpitää henkilöstönsä tai asiakkaitensa sähköajoneuvojen latausta varten. HE 318/2022 61 a §:n 2 momentin yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan omassa käytössä oleviksi latauspisteiksi katsotaan jakeluverkonhaltijan toimipisteiden tai laitteistojen yhteydessä sijaitsevat jakeluverkonhaltijan ja tämän työntekijöiden käyttöön tarkoitettut latauspisteet sekä asiakaspysäköintiin liittyvät latauspisteet. Omaan käyttöön tarkoitetuiksi latauspisteiksi voidaan katsoa myös jakeluverkonhaltijan toimipisteiden parkkipaikoilla sijaitsevat yksityiset latauspisteet, jotka ovat varattu jakeluverkonhaltijan kanssa samaan konserniin kuuluvien työntekijöiden käyttöön. Tällaisia yksityisiä latauspisteitä ei voi kuitenkaan ylläpitää jakeluverkonhaltijan saman konsernin yhtiöiden asiakkaiden sähköajoneuvojen lataustarkoitukseen. Jakeluverkonhaltijan omistamat omassa käytössä olevat yksityiset latauspisteet eriytetään aiheuttamisperiaatteen mukaisesti liiketoiminnoille.

Energiavirasto katsoo, että latauspisteiden rakentaminen tai myyminen eivät ole sähkömarkkinalain 61 a §:n 2 momentin mukaista sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa, joka käsittää sähköajoneuvojen latauspisteiden omistamisen, kehittämisen, hallinnoinnin ja käytön. Latauspisteiden rakentaminen ja myynti ovat verkonhaltijan muuta liiketoimintaa, joihin kohdistuu sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin poikkeusluvan arvioinnin tarpeellisuus verkonhaltijan lakisääteisten tehtävien täyttämiseen.

Energiavirasto korostaa, että jakeluverkonhaltijan tulee tehdä syrjimättömästi yhteistyötä yritysten kanssa, jotka omistavat, kehittävät, käyttävät tai hallinnoivat



sähköajoneuvojen latauspisteitä. Jakeluverkonhaltijan tulee myös toimia syrjimättömältä pohjalta sähköajoneuvojen latauspisteiden verkkoon liittämisen osalta. Sähköajoneuvojen latauspisteiden verkkoon liittäminen katsotaan sähköverkkotoiminnaksi. Latauspisteiden verkkoon liittäminen tulee näin ollen eriyttää sähköverkko toimintaan.

2.3 Jakeluverkonhaltijoiden lupa harjoittaa muuta liiketoimintaa

Sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää tämän lain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa.

Energiaviraston tulkinta

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentti rajoittaa sähkön jakeluverkonhaltijan mahdollisuutta harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi sähkömarkkinalaissa tai sähkökauppa-asetuksessa. Tällaisen liiketoiminnan harjoittaminen edellyttää Energiavirastolta haettua lupaa. Säännöksen mukaan Energiavirasto voi myöntää poikkeusluvan liiketoiminnan harjoittamiseen, jos sen harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää sähkömarkkinalain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa. Poikkeusluvan hakeminen on kuvattu kappaleessa 3.

Säännös koskee liiketoimintoja, jotka eriytetään muihin liiketoimintoihin. Säännös ei rajoita verkonhaltijan mahdollisuutta harjoittaa muita sähköliiketoimintoja (kts. kappale 1.3), nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston toimintaa, maakaasun myyntitoimintaa tai maakaasun varastointitoimintaa. Jakeluverkonhaltijan oikeudesta harjoittaa muuta sähköliiketoimintaa säädetään muun muassa sähkömarkkinalain 60 §:ssä.

Virasto katsoo, että jakeluverkonhaltijan on mahdollista harjoittaa ainoastaan sellaisia muita liiketoimintoja, joiden harjoittaminen palvelee sähkömarkkinalain tai sähkökauppa-asetuksen mukaisten velvoitteiden hoitamista. Tällaisia liiketoimintoja voivat olla Energiaviraston mukaan esimerkiksi sellaiset liiketoiminnot, jotka

- tukevat varman, luotettavan ja tehokkaan sähkönjakeluverkon käyttöä, ylläpitoa ja kehittämistä
- turvaavat sähkön loppukäyttäjien riittävää sähkön saantia (esim. valvomo- varallaolo- ja sekä varavoimapalvelut)
- edistävät kohtuullisia sähkön jakeluvaatimuksia pitkällä aikavälillä

Poikkeuslupaa ei tarvitse hakea Energiavirastolta sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaiselle luvanvaraiselle muussa verkossa tapahtuvalle liiketoiminnalle. Muussa verkossa kuin sähköverkossa harjoitettavaksi liiketoiminnaksi voidaan luokitella esim. maakaasu-, kaukolämpö-, vesi- ja viemärintiverkkotoiminta, sillä liiketoiminnan harjoittaminen edellyttää edellä mainituissa verkoissa toimivaltaisen viranomaisen myöntämän toimiluvan. Mikäli muussa verkossa kuin sähkö-



verkossa harjoitettava liiketoiminta ei edellytä minkään toimivaltaisen viranomaisen myöntämää toimilupaa, tulee jakeluverkonhaltijan hakea poikkeuslupa Energiavirastolta tällaisen muussa verkossa harjoitettavan muun liiketoiminnan harjoittamiseen.

Poikkeuslupaa ei tarvitse hakea vähämerkitykselliselle muulle liiketoiminnalle.

Energiavirasto ei myönnä poikkeuslupaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoiminnan harjoittamiseen. Mikäli jakeluverkonhaltijalla on kuitenkin omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä, ei tällaisten yksityisten latauspisteiden ylläpitoon tarvita erillistä poikkeuslupaa. (SML 61 a § 2 momentti)

3. Poikkeusluvan hakeminen

Energiavirasto velvoittaa jakeluverkonhaltijoita hakemaan poikkeusluvan sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen muiden liiketoimintojen harjoittamiselle.

Poikkeusluvan hakeminen tapahtuu avoimen hakemuksen kautta. Avoimella hakemuksella voi hakea poikkeuslupaa samanaikaisesti useamman liiketoimintakokonaisuuden harjoittamiselle. Allekirjoitettu hakemus tulee toimittaa pdf-tiedostona Energiavirastolle sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@energiavirasto.fi. Sähköpostiviestin otsikoksi tulee merkitä "Muun liiketoiminnan poikkeuslupahakemus".

Avoimessa hakemuksessa tulee kuitenkin esittää vähintään seuraavat tiedot:

1. Jakeluverkonhaltijan tiedot

- A. Jakeluverkonhaltijan nimi, Y-tunnus ja yhteystiedot
- B. Yhteyshenkilöiden tiedot (nimi, sähköpostiosoite ja puhelinnumero)

2. Jakeluverkonhaltijan muut liiketoiminnat

- A. Sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentissa tarkoitettu muu liiketoiminta, jonka harjoittamiseen jakeluverkonhaltija hakee poikkeuslupaa
- B. Kuvaus poikkeuslupaa haettavan muun liiketoiminnan sisällöstä
- C. Poikkeuslupaa koskevan muun liiketoiminnan liikevaihdon suuruus (€) keskimäärin vuodessa
- D. Poikkeuslupaa koskevan muun liiketoiminnan liikevaihdon osuus (%) keskimäärin jakeluverkonhaltijan harjoittamien liiketoimintojen yhteenlasketusta liikevaihdosta
- E. Perustelut poikkeusluvan myöntämiselle – miten poikkeuslupaa haettava muu liiketoiminta palvelee sähkömarkkinalain ja sähkökauppa-asetuksen mukaisten veloitteiden hoitamista

3. Hakemuksen julkisuus



Mikäli poikkeuslupahakemukseen, sen liitteisiin tai lisätietoihin sisältyy tietoja, jotka katsotaan salassa pidettäviksi liikesalaisuuksiksi, pyydetään ne merkitsemään selkeästi hakemukseen. Mainitse tässä yhteydessä myös salassapidon peruste.

4. Allekirjoitus

- A. Paikka
- B. Päivämäärä
- C. Allekirjoitus
- D. Nimenselvennys

Energiavirasto kehottaa jakeluverkonhaltijoita olemaan yhteydessä virastoon poikkeusluvan hakemiseen liittyvissä epäselvissä kysymyksissä.

4. Viittaukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EPNDir 944/2019)

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 318/2022)

Laki sähkömarkkinalain muuttamisesta (497/2023)

Sähkömarkkinalaki (SML 588/2013)

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (TEMa 1305/2019)